

KORRALDUS

21.07.2025 nr DM-111210-13

Männiku XV uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ning võttes aluseks MaaPS § 26, § 35 lõike 1 punkti 10 ning tuginedes Saku Vallavolikogu 23.10.2018 otsusele nr 631 otsustan:

1.1 Keelduda ettevõttele Osaühing Eesti Killustik geoloogilise uuringu loa andmisest Männiku XV uuringuruumis.

1.2 Korraldus jõustub teatavaks tegemisest Osaühing Eesti Killustik.

2. ASJAOLUD

Osaühing Eesti Killustik (registrikood 10126848, aadress Rõstla paekivikarjäär, Rõstla küla, Põltsamaa vald, Jõgeva maakond) esitas Keskkonnaametile 06.04.20218 Männiku XV uuringuruumi geoloogilise uuringu loa (edaspidi *uuringuluba*) taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 06.04.2018 kirjana nr 12-2/18/5151).

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse geoloogilise uuringu loa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

Geoloogilise uuringu luba taotletakse Harju maakonnas Saku vallas asuvale katastriüksusele Viimsi metskond 19 (katastritunnus 71801:001:0133), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava uuringuruumi teenindusala pindala on 97,56 ha. Tegemist on tarbevaru uuringuga, mille käigus planeeritakse rajada kuni 50 puurauku. Uurimissügavus on kuni 25 m. Uuritavaks maavaraks on ehitusliiv ja täiteliiv. Täiendavalt on uuringu käigus planeeritud teostada järgmised sihtotstarbelised tööd: laboratoorsed materjali terastikulise koostise määrangud, liiva filtratsiooni omadused, topograafiline mõõdistamine. Uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437, aadress Männiku tee 104, Tallinn, Harju maakond, 11216). Taotletava loa kehtivusaeg on 5 aastat.

Uuringuloa taotlust on kontrollinud maardlate nimistu volitatud töötleja (Maa-amet 12.04.2018 kiri nr 9-3/18/6273). Märgitakse, et Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub põhjaosas ~23 m

ulatuses Tallinna-Saku liivamaardla (registrikaart nr 0109) ehitusliiva aktiivse reservvaru 73 plokiga. Taotletava uuringuruumi teenindusala loodepiirist ~17 m ning edelapiirist ~1m kaugusel paikneb Saku turbamaardla (registrikaart nr 0513) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 3 plokk ning edelaservast ~1 m kaugusel hästilagunenud turba passiivse reservvaru 7 plokk.

Lähim olemasoleva loaga, Tammemäe III liivakarjäär (loa nr KMIN-104; loa omaja AS TREV-2 Grupp), mäeeraldis ning selle teenindusmaa jäävad taotletava uuringuruumi teenindusala vastavalt ~600 ning ~530 m kaugusele põhjasuunda.

Taotletava uuringuruumi teenindusala ~62 m kaugusel asub taotletav Männiku VIII uuringuruum (loa taotleja AS TREV-2 Grupp) ning vahetult kirdeservas asuvad taotletavad Tammemäe V uuringuruum (loa taotleja OÜ C.B.A) ja Männiku VII uuringuruum (loa taotleja Tallinna Teede AS). Kattumist külgnevate uuringuruumidega ei ole.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub maaparandussüsteemidega, mille maaparandussüsteemide registri koodid on 4109450710010001 ja 4109450020020002. Taotletava uuringuruumi teenindusala kirdenurk kattub kuni 4 m ulatuses Kokasoone (Hioni oja) oja kalda piiranguvööndiga (keskkonnaregistri kood VEE1094507). Seletuskirja kohaselt on maaparandussüsteemide kaitsevööndis uuringu tegemise koostööst Põllumajandusametile esitatud. Märkida veel, et looduskaitseala ei anna võimalust koostööst kalda piiranguvööndis kaevandamist, geoloogiline uuring on lubatud.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kesk- ja kirdeosale jääb Telia Eesti AS-le kuuluv sideehitis (VID kood 119197209; kaitsevöönd 1 m teljest) ja selle kaitsevöönd. Seletuskirjas on kirjeldatud, et sideehitise kaitsevööndisse puurauke ei rajata. Juhul kui geoloogilise uuringu tulemus kinnitab maavaravaru olemasolu sideehitise kaitsevööndis koostööstatakse varuplokkide paiknemine rajatise omanikuga.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub täielikult riigikaitse ehitise, Männiku harjutusväli, piiranguvööndiga (VID kood 51).

Rail Balticu raudtee kavandatav trassikoridor kattub taotletava uuringuruumi teenindusala loodeservaga ~330 m ulatuses. Rail Baltic raudtee trassi koridori alal võib jätkuda olemasolevate katastriüksuste ja kinnistute maakatastri sihtotstarbe kohane maakasutus ning arvestada tuleb raudtee rajamisega kuni raudtee ehitustegevuse alguseni. Maa ostmisel või rentimisel peab isik arvestama raudtee rajamisega. Kuni maade omandamise protsessi läbiviimiseni tuleb raudtee trassi koridoris plaanitava tegevuse osas küsida seisukohta Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumilt. Seletuskirjas on kirjeldatud, et täna on taotletav uuringuruum kattuv Rail Balticu trassiga, kuna raudtee lõplik asukoht ei ole teada. Uuringu tegemisel sellega arvestatakse. Juhul kui uuringuruum moodustada selliselt, et kattumist Rail Balticu trassiga ei oleks, on võimalik, et tulevikus jääb raudtee ja võimaliku karjääriala vahele uurimata ja mitte kasutatav maavara ressurss.

Seletuskirjas on kirjeldatud, et taotletav Männiku XV uuringuruumi pindala on 97,56 ha, mille keskosas on välja arvatud 60 × 60 m mõõtmetega maa-ala, kus asub Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla. Seletuskirjas on lisaks kirjeldatud, et käesolevaks hetkeks (2018. a esimene

kvartal) ei olda likvideerimistöödega planeeritud kaugusel jõutud ega hoidlat veel lammutatud. Lõplikud likvideerimistööd on edasi lükkunud järgmisele 5 aasta pikkusele perioodile. Lisaks on kirjeldatud, et Tammiku radioaktiivsete jäätmehoidla vahetus läheduses on lisaks materjali terastikulisele koostisele ja liiva filtratsiooni omadustele oluline määrata ka materjali radioaktiivne emissioon, vastavalt Majandus- ja taristuministri 22.09.2014. a määrus nr 74 "Tee-ehitusmaterjalide ja -toodetele esitatavad nõuded ja nende nõuetele vastavuse tõendamise kord". Katsed tehakse Keskkonnaameti Kiirgusosakonna laboris.

Riigilõiv 400 € on tasutud 06.04.2018 riigilõivuseaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt.

HMS § 48 lõike 1 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloo menetluse algatamise teate 03.05.2018 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Avalikustamise käigus Maanteeamet 04.05.2018 kirjaga nr 15-5/18/21817-2 nõustus Männiku XV uuringuruumi geoloogilise uuringuloo taotlusega.

Edelaraudtee Infrastruktuuri AS 15.05.2018 kirjaga nr EDI-2018-V-42 palus antud loa menetlemisel arvestada asjaoluga, et nimetatud uuringuruumi katastriüksus asukohaga Harju maakonnas Saku vallas Männiku külas Viimsi metskond 19 katastriüksus tunnusega 71801:001:0133 asub osaliselt raudtee kaitsevööndis, mis on kuni 30 meetrit äärmise rööpmestiku teljest (ehitusseadustik § 73) ning raudtee kaitsevööndis uuringute tegemisel (puuraugud, geodeetilised uurimistööd) on vajalik raudtee valdaja Edelaraudtee Infrastruktuuri AS kirjalik nõusolek.

Lisaks raudtee omaniku nõusolekule on ehitusseadustiku 73 lõige (2) alusel raudtee kaitsevööndis maavara kaevandamisest ning kaevetööde tegemisel vajalik ka Tehnilise Järelevalve Ameti luba, sealjuures on Tehnilise Järelevalve Ametil enne loa andmist õigus põhjendatud juhul nõuda riskianalüüsi või muu asjakohase analüüsi koostamist, et hinnata kavandatud tegevuse mõju raudtee seisukorrale ja raudteeliiklusele.

Samas paluti uuringuruumi katastriüksusel uuringute järgsel kaevandamisala planeerimisel välistada kaevandamisala võimalikkus raudtee kaitsevööndi ulatuses.

Keskkonnaamet teavitas 03.05.2018 kirjaga nr 12-2/18/5151-4 menetlusosalisi Männiku XV uuringuruumile uuringuloo taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest.

Keskkonnaamet 03.05.2018 kirjaga nr 12-2/18/5151-5 saatis taotlusmaterjalid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, paludes esitada seisukoht seoses Männiku XV uuringuruumi teenindusala kattumisega Rail Baltic trassikoridoriga.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 02.07.2018 kirjaga nr 24.5-6/18-0005/5861 teatas seisukohast, et kuigi Männiku XV uuringuruum jääb osaliselt Rail Baltica trassi 350 m laiuse maakonnaplaneeringuga kinnitatud koridori sisse, siis olemasoleva info põhjal ei takista antud geoloogiline uuring ning selle läbiviimiseks vajalikud tegevused raudtee projekteerimist ega ehitamist.

Vastavalt MaaPS § 27 lõike 5 saatis Keskkonnaamet 03.05.2018 kirjaga nr 12-2/18/5151-6 taotlusmaterjalid Kaitseministeeriumile kuna taotletava uuringuruumi teenindusala kattub täielikult riigikaitse ehitise, Männiku harjutusväli, piiranguvööndiga (VID kood 51).

Kaitseministeerium 29.05.2018 kirjaga nr 12-1/18/2037 teatas, et Kaitseministeeriumi hinnangul ei mõjuta kavandatav tegevus riigikaitse ehitise töövõimet ning nõustub Männiku XV uuringuruumi geoloogilise uuringuloo taotlusega märkusteta.

MaaPS § 27 lg 3 kohaselt saatis loa andja 03.05.2018 nr 12-2/18/5151-7 uuringuloo taotluse uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivara valitseja volitatud asutusele riigile kuuluva kinnisasja kasutamise nõusoleku saamiseks.

Riigivara valitseja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus 09.08.2018 kirjaga nr 3-1.1/1661 teatas, et RMK edastas Keskkonnaministeeriumile 21.05.2018. a materjalid Männiku XV uuringuruumis geoloogilise uuringu loa käskkirja eelnõu allkirjastamiseks. RMK-l puudub info Keskkonnaministeeriumis nimetatud käskkirja eelnõu menetlemisega seotud toimingutest.

Keskkonnaministeerium 02.08.2018 kirjaga nr 13-1/18/3428-2 kooskõlastass uuringuloo järgmistel tingimustel:

1. Uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel Riigimetsa Majandamise Keskuse Lääne-Harjumaa metsaülemat välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette.
2. Uuringu läbiviijal tuleb tegevus kooskõlastada Saku Vallavalitsusega, Elering Gaas AS-iga (registrikood 11197170), AS-ga A.L.A.R.A (registrikood 10462309).
3. Kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Vastavalt MaaPS § 27 lg-le 7 saadab uuringuloo andja geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta selle saamisest arvates. Keskkonnaamet juhtis kirjas tähelepanu asjaolule, et kui nimetatud tähtajaks arvamust ei esitata, võib Keskkonnaamet lähtuvalt HMS § 16 lg-st 2 lahendada ülalnimetatud Männiku XV uuringuruumi geoloogilise uuringuloo loa taotluse ilma kohaliku omavalitsuse arvamusest.

Keskkonnaamet edastas 30.08.2018 kirjaga nr 12-2/18/5151-17 Saku Vallavalitsusele Männiku XV uuringuruumi uuringuloo taotluse ja Männiku XV uuringuruumi uuringuloo andmise eelnõu arvamuse saamiseks.

Saku Vallavolikogu ei nõustunud oma 23.10.2018 otsusega nr 631 uuringuloo andmisega Männiku XV uuringuruumis (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 24.10.2018 kirjaga nr 12-2/18/5151-18).

Keskkonnaamet 25.10.2018 kirjaga nr 12-2/18/5151-19 teavitas taotlejat kohaliku omavalitsuse

keeldumisest uuringuloa andmisest ning palus ettevõtet teavitada edasistest tegevustest ning esitada oma kirjalik seisukoht hiljemalt 26.11.2018. Märkigi, et kui määratud tähtajaks ei ole seisukohta esitatud või tähtaega pikendatud, jätkab Keskkonnaamet uuringuloa taotluse menetlust ning keeldub ettevõttele Osaühing Eesti Killustik geoloogilise uuringu loa andmisest Männiku XV uuringuruumis.

Osaühing Eesti Killustik palus 25.10.2018 kirjaga Saku Vallavolikoguga suhtlemiseks ja seisukoha kujundamiseks ajapikendust (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 29.10.2018 kirjana nr 12-2/18/5151-20).

Osaühing Eesti Killustik palus 27.12.2019 kirjaga omapoolse seisukoha andmise tähtaega pikendada kuni 30.12.2020, kuna endiselt ei ole valmis Rail Balticu projekti põhiprojekt ning käimas on erinevate trassikoridori lõikude keskkonnamõju hindamised (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 27.12.2019 kirjana nr 12-2/19/289-3).

Keskkonnaamet tuletas 11.01.2021 kirjaga nr DM-111210-2 meelde, et Osaühing Eesti Killustik ei olnud ettenähtud tähtajaks esitanud vastavalt Saku Vallavolikogu 23.10.2018 otsusele nr 631 oma seisukoha menetluse jätkamise osas.

Osaühing Eesti Killustik palus 15.02.2021 kirjaga pikendada menetluse tähtaega nii kaua kui võimalik tulenevalt sellest, et Rail Balticu projekt ja Harju maakonna maavarade teemaplaneering on veel lõpliku lahenduseta (registreeritud keskkonnaotsuste infossüsteemis KOTKAS 26.02.2021 dokumendina nr DM-111210-4).

Keskkonnaamet pikendas 02.03.2021 kirjaga nr DM-111210-5 menetluse tähtaega kuni 05.06.2022.

Keskkonnaamet pikendas 03.06.2023 kirjaga nr DM-111210-6 menetluse tähtaega kuni 05.06.2023.

Keskkonnaamet pikendas 08.06.2023 kirjaga nr DM-111210-7 menetluse tähtaega kuni 31.12.2023.

Keskkonnaamet pikendas 03.01.2024 kirjaga nr DM-111210-8 menetluse tähtaeg kuni 03.06.2024.

Keskkonnaamet pikendas 04.06.2024 kirjaga nr DM-111210-9 menetluse tähtaeg kuni 04.06.2025.

Selgunud on, et Männiku XV uuringuala kattub RB raudteekoridoriga, mille keskel käib hetkel aktiivne raudtee ehitus. Uuringuala kattub Saustinõmme suurulukite ökodukti ehitisega ja selle kaitsevööndiga. Kaitsevööndis on maavara kaevandamine keelatud. Ka mittekatuval alal (asub rohelises võrgustikus) võib eeldada negatiivseid mõjusid Saustinõmme ja Vääna jõe ulukiläbipääsu toimimisele ja rohevõrgustikule laiemalt. Sellest tulenevalt, RB seisukohast on maavara uurimine antud uuringuruumis üsna perspektiivitu.

Keskkonnaametile 31.03.2025 edastatud Harju maakonna maavarade teemaplaneering - II etapp eelnõu kohaselt liiva varustuskindluse tagamiseks on määratud riigi huviga piirkonnad: Männiku, Soodla, Vikipalu maardlad. Ptk 3.2. Riigi huviga liiva piirkonnad ala ptk-s 3.2.1.

Männiku maardla, Männiku XV uuringuruumi märgitud ei ole.

Eeltoodu alusel järeldeb Keskkonnaamet, et taotlejal puudub huvi menetluse edasise jätkamise osas. Kohaliku omavalitsuse mittenõustumine uuringuloo andmisega on endiselt jõus ning on Männiku XV uuringuruumi uuringuloo andmisest keeldumise aluseks.

3. KAALUTLUSED

MaaPS § 4 lõike 2 kohaselt on maavara geoloogiline uuring maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö. MaaPS § 17 lõike 2 järgi on geoloogiline uuring lubatud uuringuloo alusel. MaaPS § 27 lõike 1 järgi esitab taotleja uuringuloo saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 26 kohaselt annab uuringuloo Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, keskkonnaministri 23.01.2017 määrusele nr 4 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa taotluse esitamise kord ning taotluse vorm ja täpsustatud nõuded taotluse kohta ning üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa vorm“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Geoloogilise uuringu käigus planeeritud tööd on kooskõlas MaaPS § 20 lõikega 2.

MaaPS § 17 lõigete 3 ja 4 järgi võib üldgeoloogilist uurimistööd ja geoloogilist uuringut korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik. Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloo alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punktide 1, 3 ja 5 kohane tegevusluba.

MaaPS § 28 lõike 5 kohaselt tuleb juhul, kui uurimistöö või uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekava ning jäätmekava ladestamiskoht ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses, tuleb uuringuloo taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava. Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmeseaduse §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Uuringuloo taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjäätmekava ei teki, kuna kogu väljatav materjal paigutatakse uuringuruumi tagasi.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 35 lõige 1 punkt 10 sätestab uuringuloo andmisest keeldumise alusena kohaliku omavalitsuse üksuse mittenõustumise uuringuloo andmisega. Saku Vallavolikogu 23.10.2018 otsusega nr 631 on jõus ning seega tuleb Männiku XV uuringuruumi uuringuloo andmisest keelduda.

Vastavalt MaaPS § 35 lõikele 3, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloo andmisega, võib loa andja taotleja ettepanekul taotleda loa andmise nõusolekut Vabariigi Valitsuselt. Vabariigi Valitsus annab loa andmiseks nõusoleku, kui selleks on ülekaalukas riigi huvi. Uuringuloo taotleja ei ole avaldanud soovi Vabariigi Valitsuse poole pöördumiseks.

Selgunud on, et Männiku XV uuringuala kattub RB raudteekoridoriga, mille keskel käib hetkel aktiivne raudtee ehitus. Uuringuala kattub Saustinõmme suurulukite ökodukti ehitisega ja selle kaitsevööndiga. Kaitsevööndis on maavara kaevandamine keelatud. Ka mittekatuval alal (asub rohelises võrgustikus) võib eeldada negatiivseid mõjusid Saustinõmme ja Vääna jõe ulukiläbipääsu toimimisele ja rohevõrgustikule laiemalt. Sellest tulenevalt, RB seisukohast on maavara uurimine antud uuringuruumis üsna perspektiivitu.

Keskkonnaametile 31.03.2025 edastatud Harju maakonna maavarade teemaplaneering - II etapp eelnõu kohaselt liiva varustuskindluse tagamiseks on määratud riigi huviga piirkonnad: Männiku, Soodla, Vikipalu maardlad. Ptk 3.2. Riigi huviga liiva piirkonnad ala ptk-s 3.2.1. Männiku maardla, Männiku XV uuringuruumi märgitud ei ole.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis ettevõttelt Osaühing Eesti Killustik 12.06.2025 kirjaga nr DM-111210-10 arvamust või vastuväiteid geoloogilise uuringu loa andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest.

Osaühing Eesti Killustik tähtajaks arvamust ega vastuväidet ei esitanud ega pikendanud vastamise tähtaega.

VAIDLUSTAMINE

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses ning halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul korralduse teatavaks tegemisest vaide loa andjale või kaebuse halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Kliimaministeerium, Maa- ja Ruumiamet, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saku Vallavalitsus, Transpordiamet

Aare Mark
vanemspetsialist
maapõuebüroo